

**MINISTERUL SĂNĂȚII
CENTRUL DE RESURSE UMANE ȘI SĂNĂTATE PUBLICĂ**

**CURRICULUM DE PREGĂTIRE
ÎN SPECIALITATEA**

MEDICINĂ LEGALĂ

**Toate drepturile privind publicarea și difuzarea acestei lucrări aparțin
Ministerului Sănătății**

CURRICULUM MEDICINĂ LEGALĂ

DEFINIȚIA MEDICINII LEGALE CA ȘTIINȚA MEDICALĂ

Medicina legală este o știință medicală care determină și evaluează cauzele medicale ale morții precum și aspectele medicale pe care le implică soluționarea cauzelor juridice în justiție

DEFINIȚIA MEDICINII LEGALE DIN PERSPECTIVA JURIDICĂ ȘI SOCIALĂ

1. După valoarea generală în justiție și în societate

Aplicarea cunoștințelor medicale în scopul aflării adevărului și spre împlinirea necesităților actului de justiție

2. După nevoia de proceduralitate juridică

Știința medicală a cărei cunoaștere este procedural necesară în orice spate juridică cu implicații medicale precum și în orice caz medical cu implicații juridice pentru împlinirea actului de justiție

3. După conținutul și caracterul expertal

Știința medicală care urmărește pentru necesitățile împlinirii actului de justiție să obiectiveze și să evalueze cu caracter probatoriu, expertal, aspectele medicale ale unei spete juridice

1. ORGANIZAREA PROGRAMULUI DE REZIDENȚIAT

1.1. DURATA: 4 ANI

Curriculumul prevede un număr de 200 de ore didactice (curs, seminar, prezentări de cazuri) pe anul de studiu universitar, pentru tematica prezentată, în afară de care sunt prevăzute și 40 - 50 de ore de studiu individual.

Cuantificarea pregătirii în vederea echivalării, se face prin credite (CFU). 1 credit = 25 ore de instruire

Din timpul alocat pregătirii, activitatea didactică acoperă 20-30%, restul de 70-80%, fiind dedicată activităților practice și studiului individual.

La sfârșitul fiecărui modul de pregătire (cel puțin o dată pe an), are loc o evaluare de etapă, făcută în unitatea de pregătire de către responsabilul de stagiu și îndrumător.

Evaluarea se finalizează prin acordarea de credite CFU.

Întreaga activitate de pregătire este monitorizată prin caietul de stagiu (log-book), în care vor fi trecute de asemenea evaluările de etapă în credite, activitatea în programele de cercetare, participarea la manifestări științifice și de educație continuă.

1.2. PERIOADA DE DESFĂȘURARE: ritmată de concursurile de intrare în rezidențiat în raport cu necesarul de locuri stabilit de Consiliul Superior de Medicină Legală.

1.3. LOCUL DE DESFĂȘURARE: Institutul Național de Medicină Legală "Mina Minovici" și Institutele de Medicină Legală din centrele universitare: Iași, Timișoara, Craiova, Cluj. Tg. Mureș

1.4. RESPONSABILII DE PROGRAM: Prof.univ./Conf.univ., șefii catedrelor de Medicină Legală din Centrele universitare. Șef de stagiu (medic primar sau cadru didactic universitar cu experiență). Coordonator de stagiu (medic primar sau cadru didactic universitar cu experiență), îndrumător de stagiu (medic primar sau cadru didactic universitar).

1.5. STRUCTURA PROGRAMULUI DE REZIDENȚIAT

1.5.1. Etapa de angajare, luare în evidență, rezolvarea problemelor social-administrative, prezentare la spital și clinica repartizată, alegerea îndrumătorului și fixarea planului de activitate (2 săptămâni)

1.5.2 Desfășurarea stagiilor și durata lor este următoarea:

MODUL 1	Tanatologie. Aspecte legale ale înregistrării decesului	6 luni	ANUL I
MODUL 2	Patologie medico-legală traumatică	6 luni	
MODUL 3	Anatomie patologică	6 luni	ANUL II
MODUL 4	Patologie medico-legală netraumatică	6 luni	
MODUL 5	Tehnica necroptica si tanatopraxie, TNT	2 sept.	ANUL III
MODUL 6	Laborator medico-legal	3 luni	
MODUL 7	Drept medical, legislatie si notiuni expertale DMLRE	2 luni	
MODUL 8	Bioetica	2 săpt.	
MODUL 9	Expertiza capacității de munca. ECM	1 lună	
MODUL 10	Psihiatrie si psihopatologie medico-legală	3 luni	
MODUL 11 A	Medicina legala clinica: propedeutica	2 luni	
MODUL 11 B	Medicina legala clinica: evaluarea vatamarii corporale	12 luni	

**1.5.3 CURRICULA REZIDENȚIATULUI DE MEDICINĂ LEGALĂ
este urmatoarea:**

	Stagiul principal/durată		Stagiul secundar/durată	
Anul 1	Tanatologie și patologie medico-legală I	1 an	Tanatologie medico-legală	6 luni
			Patologia medico-legală traumatică	6 luni
Anul 2	Anatomie patologică si patologie medico-legală II	1 an	Anatomie patologică	6 luni
			Patologie medico-legală netraumatică	6 luni
Anul 3	Tehnica necroptica si tanatopraxie , TNT	2 sept	Tehnica necroptica Tanatosociologie, conservarea cadavrului si tanatopraxie	1 sept 1 sept
	Laborator medico-legal	3 luni	Toxicologie medico-legală	1 lună
			Identificare medico-legală, odontostomatologie, antropologie medico-legală, entomologie medico-legală	1 lună
			Laborator criminalistic și medico-legal	2 săpt
			Filiatie si hemogenetica medico-legala	2 săpt
	Drept medical, legislatie si notiuni expertale DMLRE	2 luni	Notiuni de drept medical	2 sept
			Responsabilitate medicala si raspundere a medicului	2 sept

			Legislație medico-legală și proceduri medico-legale	2 săptăm.
			Calitatea expertizei a medicului legist: expertul medico-legal și etica profesională	2 săptăm.
	Bioetică	2 săptăm.	Bioetică	2 săptăm.
	Expertiza capacității de muncă, ECM	1 lună	Expertiza capacității de muncă	1 lună
	Psihiatrie și psihopatologie medico-legală, PML	3 luni	Psihiatrie și psihopatologie medico-legală	3 luni
	Medicina legală clinică I: propedeutică, ML I	2 luni	Propedeutică și semiologia medico-legală a examinării pe persoană	2 luni
Anul 4	Medicină legală clinică II: evaluarea vătărilor corporale, ML II	1 an	Evaluarea gravității leziunilor traumatiche în raport cu prevederile legale	12 luni

1.6. Metodologia desfășurării stagiilor

Programul de învățământ se va desfășura conform :

Curriculei generale de medicină legală mai sus prezentată cât și a programelor analitice corespunzătoare fiecărui stagiul de pregătire inclusiv baremul de manevre, executii tehnice și activități practice pentru fiecare stagiul (ANEXA 1)

1.7. Evaluarea cunoștințelor teoretice și practice se va face:

- 1.7.1. La sfârșitul fiecărui stagiul de pregătire (ex. tanatologie, toxicologie medico-legală, identificare și serologie medico-legală, genetică medico-legală, etc.). Examen scris și oral, nota minimă: 7
- 1.7.2. La sfârșitul fiecărui an de pregătire. Examen scris și oral, nota minimă: 7
Eliminatoriu pentru a putea intra în anul următor de pregătire.
- 1.7.3. Prin evaluarea cel puțin a unei lucrări științifice sau a unei comunicări științifice până la sfârșitul pregătirii de rezidențiat
- 1.7.4. Prin evaluarea unei lucrări finale (teză) din temele aflate la dispoziție prin care candidatul va înfățișa cunoștințele sale teoretice despre o tema anume cât și aptitudinile sale de cercetare cât și practice.

2. ORGANIZATORUL PROGRAMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT:

Ministerul Sănătății

3. ACREDITAREA TITLULUI DE MEDIC SPECIALIST: Ministerul Sănătății

ANEXA I. Programele analitice ale stagiilor de pregătire în programul de rezidențial în specialitatea medicină legală și baremurile corespunzătoare fiecărui stagiul

1. TANATOLOGIE MEDICO-LEGALĂ 6 luni

Cursuri predare conform programei analitice (100 ore).

1.1 DEFINIȚIE

Definiție: știința care se ocupă cu studiul asupra morții și semnelor morții precum și a modificărilor care survin în organismul uman după încetarea vieții.

1.2 DURATA:

6 luni

1.3 STRUCTURA STAGIULUI

1.3.1. Etapa de angajare, luare în evidență, rezolvare a problemelor social administrative, prezentare la spitalul și clinica repartizată, alegerea îndrumătorului și fixarea planului de activitate

1.3.2. Stagiul de Tanatologie Medico-Legală propedeutică și semiologie tanatologică.
Declararea

și înregistrarea decesului (acte de deces, certificatul medical constatator al decesului, recoltarea țesuturilor și organelor în vederea transplantului).

1.3.3. Stagiul de Diagnostic Tanatologie medico-legal. Aprecierea intervalului postmortem

1.4 CONȚINUTUL STAGIULUI

1.4.1 TANATOLOGIE MEDICO-LEGALĂ PROPEDEUTICĂ ȘI SEMIOLOGIE TANATOLOGICĂ. Declararea și înregistrarea decesului

Tematica lecțiilor conferință

1. Introducere în medicina legală, definiție, conținut, evoluție istorică a probațiunii medicolegale.
2. Bazele procedurale ale expertizei, organizarea rețelei de medicină legală.
3. Legea privind organizarea și funcționarea Instituțiilor și Serviciilor medico-legale în România, aspecte europene.

4. Moartea : definiție, clasificare.
5. Etapele morții, semnele morții: semnele negative de viață (semnele clinice ale morții, letargia, preagonia, agonia, coma, moartea clinică, moarte cerebrală, moartea somatică, moartea biologică) semnele morții reale
6. Modificări cadaverice precoce și tardive (semnele morții reale), fenomene naturale de conservare a cadavrelor, metode artificiale de conservare..
7. Manifestări postvitale.
8. Examinarea postmortem: aspecte generale și speciale (proceduri și tehnici speciale)
9. Descrierea normală și patologică morfopatologică a țesuturilor și organelor.
10. Prezentarea aspectelor legale și procedurale privind înregistrarea decesului (acte de deces, certificatul medical constatator al decesului, recoltarea țesuturilor și organelor în vederea transplantului). Documente care însoțesc solicitarea autopsiei medico-legale. Raportul de necropsie. Certificatul medical constatator al decesului. Certificatul de deces/certificatul de naștere. Documente ce însoțesc recoltarea țesuturilor și organelor în vederea transplantului. Legea transplantului de țesuturi și organe
11. Aspecte etice, legale și sociale legate de moarte și autopsie
12. Aspecte legate de iatrogenie și protecția personalului ce lucrează în săli de prosectură și laboratoare medico-legale

1.4.2 DIAGNOSTIC TANATOLOGIC MEDICO-LEGAL. APRECIEREA INTERVALULUI POSTMORTEM

Tematica lecțiilor conferință

1. Mecanisme tanatogenetice, sindroamele tanatogeneratoare în morți violente și neviolente.
2. Tanatocronologia
3. Transplantul de țesuturi și organe
4. Diagnosticul cauzelor morții. Raportul de cauzalitate în tanatogeneză.

Baremul lucrărilor practice

1. Examenul extern al cadavrului: elemente de identificare a cadavrului .semnele morții, particularități și indicii patognomonici, semne de violență, semne diverse particulare, urme de tratament, examenul genital. **Manopere: 100 execuții**
2. Redactarea raportului de autopsie **Manopere: 50 execuții**
3. Tehnica examenului la fața locului: examenul corpurilor delictive, al hainelor, identificarea și recoltarea probelor. **Manopere: 5 examinări**
4. Verificarea semnelor morții și evaluarea intervalului postmortem și a orei decesului. **Manopere: 100 execuții**
5. Cunoașterea și prezentarea normelor și procedurilor care stau la baza solicitării unei autopsii medico-legale, a distincției între autopsia medico-legală/anatomopatologică. **Manopere: 10 examinări**
6. Cunoașterea și prezentarea procedurilor legate de transplantul de țesuturi și organe. **Manopere: 5 execuții**
7. Consemnarea documentelor ce însoțesc declararea decesului și alte acte conexe. **Manopere: 50 cazuri**

2. PATOLOGIE MEDICO-LEGALA TRAUMATICA

Cursuri predare conform programei analitice

2.1 DEFINIȚIE

Patologia medico-legală este știința medico-legală care se ocupă cu studiul și diagnosticul morfologic și fiziopatologic al bolilor traumatice și netraumatice și care făcând uz de tehnicile clasice (necropsie și histopatologie) evidențiază mecanismele morții (tanatogeneză), cauzele morții și felul morții (violența/neviolența).

2.2.DURATA: 6 luni

2.3STRUCTURA STAGIILOR

Stagiul de Patologie medico-legală traumatică (6 luni)

2.4 CONTINUTUL STAGIULUI DE PATOLOGIE MEDICO-LEGALA TRAUMATICA

2.4.1 Tematica lecțiilor conferință

1.Traumatologia medico-legala generala. Probleme de traumatologie generala, aspecte medico-sociale ale traumatologiei contemporane, clasificarea agentilor traumatici,leziunile traumatice primare(semiologia medico-legala),mecanismul lor de producere si anatomia patologica,caracterul vital al leziunilor.

2.Traumatologie medico-legala sistemica.

3.Traumatologie medico-legala topografica. TCC, traumatismele toracice, abdominale, din sfera ORL, OMF, oftalmologie. Urgente traumatologice. Socul traumatic.

4.Traumatisme mecanice prin hetero si autoagresiune, prin accidente rutiere, accidente de munca, cadere si precipitare, prin arme de albe, arme de foc, asfixii mecanice.

5.Agenti traumatici fizici : leziuni si moartea prin modificarile de temperatura,agresiunea atmosferica, actiunea curentului electric, radiatii,razeX,ultrasunete.

6. Agenti traumatici biologici.

7.Problemele expertizei medico-legala ale graviditatii,nasterii,avortului.

8.Pruncuciderea. Aspecte probatorii ale expertizei.

9.Violul .Expertiza aberatiilor sexuale, capacitatea sexuala la procreere .

10.Evaluarea leziunilor traumatice in caz de deces. Evaluarea vechimii leziunilor traumatice.

Problematica juridica si medico-legala a comorientilor.

11. Criterii de individualizare a efectelor traumatice de fondul patologic preexistent. Particularitatile de evolutie,complicatii,sechele.

12. Cauzalitatea medico-legala in traumatisme letale. Tanatogeneza.

13. Cercetarea la fata locului. Etapa dinamica.

- Metodologia cercetarii la fata locului
- Proceduri legale
- Prelevarea probelor, securizarea acestora, trimiterea catre laborator
- Delimitarea si securizarea zonelor cercetate si stabilirea importantei zonelor desemnate
- Prezentarea truselor de cercetare la fata locului
- Delimitarea raspunderilor si a lantului de comanda
- Mijloace de investigatie criminalistica
- Metode de documentare
- Documentarea la fata locului
- Situatiile in care se solicita investigatia criminalistica si a serviciului omoruri

2.4.2. Baremul lucrarilor practice

1. Executarea tehnica a autopsiei medico-legale: examinarea interna si interpretarea leziunilor la nivelul capului, trunchiului si membrelor .

Manopere: 50 executii

2. Redactarea raportului de autopsie in cazurile analizate

Manopere: 50 executii

3. Executarea tehnicilor speciale de autopsie (pneumotorax, embolie, tromboflebita, fracture vertebrale, deschiderea sinusurilor, deschiderea mastoidei, la copilul nou-nascut si sugar, incizie in Y, traumatismul obstetrical ,avort, pruncucidere, intoxicatie , etc.)

Manopere: cel putin cate una in fiecare caz

4. Tehnica recoltarii de organe si produse biologice de la cadavru pentru examinari de laborator in cauze traumatice: insamantari pentru examen bacteriologic, recoltari pentru examen biologic ,pete de sange,secretie vaginala,anala si anatomie patologica,toxicologie ,factori suplimentari ai impuscarii,etc

Manopere: 50 executii

5. Tehnica examenului la fata locului si cercetarea: examenul corpurilor delictate,al hainelor,identificarea si recoltarea probelor, Folosirea si utilizarea aparaturii din dotarea truselor, Documentarea

Manopere: 5 examinari

6. Tehnica exhumarii si a reautopsierii: examenul de fragmente de corp uman: oase , organe etc, pentru stabilirea speciei,sexului varstei,datei mortii si cauzei acesteia

Manopere: 1 participare

7. Cunoasterea si prezentarea semnelor corespunzatoare decesului de cauze traumatice (nenaturale) : impuscare, asfixie mecanica (spanzurare, sugrumare, strangulare), injunghiere, expunere la agenti traumatici fizici (frig, caldura, curent electric, radiatii, variatii de presiune ale aerului atmosferic, apei sau de concentratie ale gazelor respiratorii), chimici, biologici, psihici. Distinctia intre moartea violenta/neviolenta (traumatica/netraumatica, naturala/nenaturala)

Manopere: 50 executii

8. Cunoasterea si prezentarea semnelor corespunzatoare principalelor intoxicatii (supradoza stupefiante, gaze toxice –CO, cianizi, pesticide,etc.-)

Manopere: 20 examinari

9. Cunoasterea si prezentarea atitudinii si metodologiei autopsiei medico-legale in cazul constatarii unor erori chirurgicale

Manopere: 2 cazuri

3. ANATOMO-PATOLOGIE

6 luni

Cursuri predare conform programei analitice (100 ore)

3.1 DEFINIȚIE

Anatomia patologică este specialitatea care se ocupă cu diagnosticul morfologic (macro și microscopic) al bolilor, utilizând atât tehnicile clasice (necropsie și histopatologie), cât și tehnicile moderne (microscopie electronică, histochimie și enzimologie, etc.).

3.2 DURATA: 6 luni

3.3 CONȚINUTUL STAGIULUI DE ANATOMIE PATOLOGICĂ

3.3.1. Tematica lecțiilor conferință

1. Tulburări circulatorii: Hiperemia activă și pasivă, staza. Embolia Tromboza. Coagulopatia de consum. Sludge. Ischemia. Infarctul. Hemoragia
2. Distrofii hidroprotidice celulare și interstițiale-diagnostic diferențial cu autoliza. Distrofii proteice -distrofie hialină, amiloidoză.
3. Distrofii lipidice-steatoze, lipomatoza, citosteatonecroza, distrofii lipidice complexe. Distrofii glucidice-glicogenoze, mucoviscidoza
4. Forme anatomopatologice ale inflamației exudative. Leziuni inflamatorii elementare. Elemente celulare componente ale exudatului inflamator. Tipuri de inflamație (exudative, alternative, proliferative). Inflamații produse de paraziți animali.
5. Morfopatologia inflamației tuberculoase
6. Procese de regenerare și reparație tisulară. Reacția vitală
7. Morfopatologia tumorilor benigne
8. Morfopatologia tumorilor maligne
9. Morfopatologia reumatismului
10. Endocarditele
11. Cardiopatia ischemică
12. Boala aterosclerotică
13. Arterite și flebite
14. Pneumopatii acute
15. Diagnosticul diferențial al plămânului respirat-nerespirat. Aspiratul amniotic
16. Pneumopatii
17. Tuberculoza pulmonară
18. Gastritele
19. Ulcerul gastric
20. Enterocolitele acute și cronice
21. Hepatitele acute și cronice
22. Cirozele hepatice
23. Colecistitele
24. Nefropatii glomerulare, tubulare și interstițiale
25. Endometriete. Resturi de sarcină. Patologia placentei. Leziuni dishormonale ale endometrului
26. Tiroidite
27. Meningite
28. Leziuni vasculare ale S.N.C

3.3.2 Baremul activităților practice

1. Efectuarea necropsiei: 5 (cazuri)

2. Orientarea materialului biopsie: 20 (cazuri)
3. Prelucrarea tehnică (incluere la parafină): 20 (cazuri)
4. Prelucrare tehnică (microtomie): 10 (cazuri)
5. Prelucrare tehnică (colorații uzuale): 10 (cazuri)
6. Prelucrare tehnică (colorații speciale): 10 (cazuri)
7. Examinarea histopatologică din patologia digestivă: 20(cazuri)
8. Examinarea histopatologică din patologia respiratorie: 20(cazuri)
9. Examinarea histopatologică din patologia urinară: 20(cazuri)
10. Examinarea histopatologică din patologia pielii: 20(cazuri)
11. Examinarea histopatologică din patologia tumorală a țesuturilor moi: 20(cazuri)
12. Examinarea histopatologică din patologia tiroidei: 20(cazuri)
13. Examinarea histopatologică din patologia suprarenalei: 20(cazuri)
14. Examinarea histopatologică din patologia colului uterin: 20(cazuri)
15. Examinarea histopatologică din patologia corpului uterin: 20(cazuri)
16. Examinarea histopatologică din patologia trompei uterine: 10(cazuri)
17. Examinarea histopatologică din patologia ovarului: 10(cazuri)
18. Examinarea histopatologică din patologia testiculului: 10(cazuri)
19. Examinarea histopatologică din patologia glandelor mamare: 10(cazuri)
20. Examinarea histopatologică din patologia cerebrală și meningeală: 50(cazuri)

4. PATOLOGIE MEDICO-LEGALĂ NETRAUMATICA

6 LUNI (100 ORE)

Cursuri predare conform programei analitice

4.1 DEFINIȚIE

Patologia medico-legală este știința medico-legală care se ocupă cu studiul și diagnosticul morfologic și fiziopatologic al bolilor traumatice și netraumatice și care făcând uz de tehnicile clasice (necropsie și histopatologie) evidențiază mecanismele morții (tanatogeneză), cauzele morții și felul morții (violența/neviolența).

4.2 DURATA: 6 luni

4.3 STRUCTURA STAGIILOR

Stagiul de Patologie medico-legală netraumatică (6 luni)

4.4 CONȚINUTUL STAGIULUI DE PATOLOGIE MEDICO-LEGALĂ NETRAUMATICĂ

4.4.1 Tematica lecțiilor conferință (100 ore)

1. Moartea subită. Definiție. Aspecte necroptice morfopatologice
2. Cauze de deces în moartea subită grupate pe aparate și sisteme,
 - sistemul cardiovascular
 - aparatur respirator
 - aparatur digestiv
 - aparatur urinar
 - aparatur genital
 - sistemul endocrin și metabolic
 - alte cauze
3. Moartea subită versus moarte suspectă
4. Embolia între moarte neviolentă și moarte violentă
5. Investigații tanatochimice, bacteriologice
6. Investigații de laborator aprofundate în moartea subită pe grupuri de etiologie
7. Moartea de cauze cardiace. Moartea subită cardiacă.
8. Moartea neviolentă din boli cronice și/sau consumptive
9. Cauzalitatea medico-legală în moartea subită și moartea neviolentă. Tanatogeneză.

4.4.2. Baremul lucrărilor practice

1. Executarea tehnică a autopsiei medico-legale: examinare internă și interpretarea leziunilor incompatibile cu viața a leziunilor organice cronice și a leziunilor nespecifice.
Manopere: 50 execuții
2. Redactarea raportului de autopsie în cazurile analizate
Manopere: 50 execuții
3. Tehnica recoltării de organe și produse biologice de la cadavru pentru examinări de laborator în cauze netraumatice (violente): recoltarea produselor biologice pentru examinări tanatochimice, bacteriologice.
Manopere: 50 execuții
4. Tehnica exhumării și a reautopsierii: examenul de fragmente de corp uman: oase, organe etc, pentru stabilirea speciei, sexului vârstei, datei morții și cauzei acesteia
Manopere: 1 participare

5. Cunoașterea și prezentarea semnelor corespunzătoare decesului de cauze patologice (naturale)
Manopere: 50 examinări

6. Cunoașterea și prezentarea atitudinii și metodologiei autopsiei medico-legale în cazul constatării unor erori medicale
Manopere: 2 cazuri

5.TEHNICA NECROPTICA SI TANATOPRAXIE

2 săptămâni

Cursuri predare conform programei analitice

5.1.Definiție: cercetarea cadavrului prin tehnici specifice pentru elucidarea decesului, a felului și a cauzei morții, studierea modificărilor patologice în scop medical, juridic și științific.

5.2.Durata: 2 săptămâni

5.3 Structura stagiilor

5.3.1.Tehnică necroptică- 1 săptămână

5.3.2.Îngrijiri acordate persoanei decedate– 1 săptămână

5.4 CONTINUTUL STAGIULUI DE TEHNICA NECROPTICĂ

5.4.1 Necropsia medico-legală și necropsia anatomo-patologică: particularități și succesiunea timpilor

- Necropsia nou născutului
- Tehnică necropsiei în cazul cadavrelor cu modificări cadaverice tardive
- Tehnică exhumării și a reautopsierii: examenul de fragmente de corp uman: oase, organe etc, pentru stabilirea speciei, sexului, vârstei, datei morții și cauzei acesteia

5.4.2. Instrumentar

5.4.3. Tehnici și manopere de disecție și microdisecție

5.4.4. Tehnici de autopsie: examenul intern al cadavrului

- autopsia extremității cefalice
- autopsia trunchiului și a organelor buco-cervico-toracale
- autopsia organelor abdominale și pelvine
- autopsia coloanei vertebrale și a membrilor

5.4.5.Tehnici speciale de autopsie:

- autopsia fetei
- metoda eviscerării totale și a eviscerării segmentare
- tehnici pentru evidențierea emboliilor, pneumotoraxului, pneumopericardului, pneumoperitoneu

5.5 CONTINUTUL STAGIULUI DE ÎNGRIJIRI ACORDATE PERSOANEI DECEDATE

5.5.1. Metode de conservare a corpului defunctului: conservare temporară și conservarea permanentă

- imbalsamarea cadavrului prin injectare folosind abordul vascular
- aspecte anatomice, localizarea, proiectia tegumentară și selecția vaselor pentru imbalsamarea cadavrelor

- imbalsamarea cadavrului prin injectarea cavităților anatomice

5.5.2. Metode de reconstrucție și restaurare a corpului defunctului : tanatopraxia
- etapele restaurării cadavrelor, cosmetica mortuara

5.5.3. Soluții chimice folosite pentru imbalsamare, tehnici de injecție și drenaj

5.5.4. Legislația privind manipularea cadavrelor, etica funerară

5.5.5. Asistarea aparținătorilor: atitudine de urmat.

6. LABORATOR MEDICO-LEGAL

Cursuri predare conform programei analitice

6.1 DEFINIȚIE

Laboratorul medico-legal vine în sprijinul identificării și determinării cauzelor decesului în complementaritate cu examenul necropsic și în contextul unei investigații moderne.

6.2 DURATA:

3 luni

6.3 STRUCTURA STAGIILOR

5.3.1 Stagiul de toxicologie medico-legală: 1 luni

5.3.2 Stagiul de Identificare medico-legală, odontostomatologie, antropologie medico-legală, entomologie medico-legală: 1 lună

5.3.3. Stagiul de Laborator criminalistic și medico-legal: 2 săptăm

5.3.4. Stagiul de Filiație și hemogenetică medico-legală: 2 săptăm

6.4 CONȚINUTUL STAGIULUI DE TOXICOLOGIE MEDICO-LEGALĂ

6.4.1 Tematica lecțiilor conferință (20 ore)

Programa analitică

1. Noțiuni de toxicitate; toxic
2. Investigația la fața locului în intoxicații
3. Clasificarea toxicelor
4. Toxice la poarta de intrare
5. Toxice la poarta de ieșire
6. Toxice cu toxicitate viscerală și celulară
7. Toxice care se depozitează în organism
8. Farmacodinamia principalelor toxice
9. Farmacodinamia drogurilor stupefiante
10. Clasificarea drogurilor stupefiante
11. Morfopatologia drogurilor stupefiante
12. Droguri stupefiante și metaboliți. Legislație națională și internațională
13. Recoltarea produselor biologice în vederea stabilirii stării de intoxicație
14. Metode și tehnici de detecție a drogurilor și metaboliților
15. Metode și tehnici de toxicologie medico-legală. Particularități ale toxicologiei medicolegale în raport cu toxicologia clinică.
16. intoxicația cu alcool
17. Interferențe medicamentoase, reacții adverse la medicamente, agenți terapeutici

18. Toxicologia medico-legală a principalelor substanțe toxice întâlnite în practica curentă medico-legală și de laborator medico-legal

19. Organizarea managementul și funcționarea unui laborator modern de toxicologie medico-legală
20. Baza de date toxicologică. Aspecte etice.

6.4.2 Baremul lucrărilor practice

1. Recoltări de produse biologice în vederea examenului toxicologic Tehnici și metode de înregistrare a probelor. **Manopere: 10**

3. Tehnici și metode clasice de toxicologie medico-legală pentru evidențierea calitativă și cantitativă a principalelor toxice curente. **Manopere: 5**

4. Tehnici de extracție în vederea determinării gaz cromatografice, analiza spectre GC și cromatograme. **Manopere: 5**

5. Determinarea alcoolemiei în laborator prin metoda clasică precum și GC Head space . **Manopere: 5**

6.5 CONȚINUTUL STAGIULUI DE IDENTIFICARE MEDICO-LEGALĂ, ODONTO-STOMATOLOGIE, ANTROPOLOGIE MEDICO-LEGALĂ, ENTOMOLOGIE MEDICO-LEGALĂ

6.5.1 Tematica lecțiilor conferință (20 ore)

Programa analitică

1. Tehnici și metode moderne de identificare și individualizare

1. Odontostomatologie medico-legală

a. Expertiza după oase, dinți, fragmente de țesuturi și organe, pentru stabilirea vârstei, sexului, taliei, speciei, identificare, patologie de bază, data decesului, data înhumării, etc.

b. Identificarea prin criterii odonto-stomatologice. Bazele teoretice ale identificării și identificarea criminalistică. Identificarea de grup și individuală. Identificarea reconstructivă și comparativă.

2. Metode antropologice de identificare în stabilirea speciei, vârstei și a caracterelor individuale. Identificarea prin studiul urmelor produse prin mușcare.

3. Entomologie medico-legală

a. Metode de conservare și de distrugere a cadavrului Studiul general al insectelor necrofage. Ciclul de viață al insectelor

b. Contribuțiile entomologiei la investigarea criminalistică și medico-legală

c. Artefacte constatate la cadavru ce pot fi atribuite acțiunii insectelor

d. Metode și tehnici și proceduri în investigația și cercetarea entomologică

e. Valoarea studiului entomologie în stabilirea datei probabile a morții, locului înhumării, identificării, diagnosticului toxicologic

6.5.2 Baremul lucrărilor practice

1. Recoltarea probelor de țesut și os, utilizarea truselor și echipamentelor de bază, a metodelor avansate de identificare, documentare. **Manopere: 20**

2. Identificarea pe resturi scheletale (inclusiv cu ocazia exhumărilor). **Manopere: 20**

3. Identificarea odontostomatologica. **Manopere: 5**

4. Expertiza corpurilor delictive. **Manopere: 5**

5. Evaluarea stadiului de dezvoltare a insectelor și a intervalului postmortem

1. **Manopere: 5**

6.6 CONȚINUTUL STAGIULUI DE LABORATOR CRIMINALISTIC ȘI MEDICO-LEGAL

6.6.1 Tematica lecțiilor conferință (10 ore)

Programa analitică

- Cercetarea locului faptei. Etape: sesizarea, măsuri luate de organul judiciar sosit primul la fața locului, reguli generale metodologice de investigare a omorului Constituirea echipei de cercetare
- Pregătirea mijloacelor tehnico-științifice criminalistice Efectuarea cercetării la fața locului
 - cercetarea la fața locului în faza statică
 - cercetarea la fața locului în faza dinamică
- Principalele acțiuni care se întreprind în cadrul investigării unei infracțiuni dispunerea expertizelor medico-legale dispunerea expertizelor criminalistice
 - expertiza dactiloscopică
 - expertiza urmelor obiectelor vulnerante
 - expertiza urmelor de picioare
 - expertiza urmelor de dinti și buze
 - expertiza urmelor de vopsea, sticla
 - expertiza balistică
- Expertiza criminalistică a urmelor biologice
 - expertiza urmelor de sânge
 - Expertiza a urmelor de salivă și spermă
 - expertiza criminalistică a firului de păr

6.6.2 Baremul lucrărilor practice

1. Recoltarea probelor criminalistice, Dispunerea tipului de expertiză, documentare, fotografiere, conservare, delimitarea perimetrului, lanțul custodiei probelor, împărțirea sarcinilor în echipă,

Manopere: 20

2. utilizarea truselor și echipamentelor de baza: Manopere 20

6.7 CONȚINUTUL STAGIULUI DE SEROLOGIE ȘI HEMATOLOGIE MEDICO-LEGALĂ

Cursuri predare conform programei analitice

6.7.1 Tematica lecțiilor conferință (10 ore)

Programa analitică

1. Bazele genetice
2. Sisteme serologice folosite în filiație
 - Tehnica și metodologia investigației grupelor de sânge și a altor sisteme genetice
 - examinarea antropologică în filiație
3. Sistemul HLA în filiație
4. Profilul ADN în filiație
 - Istoricul investigației ADN
 - Identificarea medico-legală
 - Noțiuni generale de genetică
 - Tehnica și metodologia investigației ADN
 - Interpretarea rezultatelor
 - Markerii
 - Cazuri de studiu
 - Documentarea rezultatului

- Formularea concluziilor

6.7.2 Baremul lucrărilor practice

1 Tipajul grupelor de sânge (documentare, redactare, interpretare)

Manopere: 10 cazuri

2.HLA (documentare, redactare, interpretare)

Manopere: 10 cazuri

3.Profil ADN (documentare, redactare, interpretare)

Manopere: 10 cazuri

4.Tehnica și metodologie în recoltarea și conservarea probelor în vederea stabilirii filiației (sânge, saliva, etc.)

Manopere: 20 cazuri

5.Documentarea cazurilor și formularea concluziilor

Manopere: 20 cazuri

DREPT MEDICAL, LEGISLATIE SI NOTIUNI EXPERTALE DML E

2 luni

Cursuri predare conform programei analitice

7.1 DEFINIȚIE

Elementele juridice împletesc practica medico-legală. Nu este posibilă practica medico-legală fără minime cunoștințe juridice și judiciare. Răspunderea profesională medicală și malpraxis-ul susțin de asemenea aprofundarea cunoștințelor juridice cât și logice, deontologice, etc.

7.2 DURATA: 2 luni

7.3 STRUCTURA STAGIILOR

- Notiuni de drept medical	2 sapt
- Responsabilitate medicala	2 sapt
- Legislatie si proceduri medico-legale	2 sapt
- Calitatea expertala a medicului legist: expertul medico-legal si etica profesionala	2 sapt

7.4. CONȚINUTUL STAGIILOR

7.4.1. STAGIUL DE NOTIUNI DE DREPT MEDICAL 2 saptamani

A. Tematica lecțiilor conferință

- **Interferente între medicina și drept.**
 - Justitia în actul medical.
 - Nevoile sociale în medicina și justitie.
 - Respectul față de demnitatea omului ca principiu etic și juridic fundamental al practicii medicinei.
 - Cazuri. Discuții
- **Natura și exercitiul drepturilor în practica medicală.**
 - Drepturile omului și drepturile pacientului: dreptul la sănătate, dreptul la îngrijire medicală, dreptul la liberă alegere a furnizorului de îngrijire medicală, dreptul la autodeterminare și autonomie, dreptul la informare, dreptul la confidențialitate și respect al intimității, dreptul la asistență religioasă, alte drepturi.
 - Elemente de legislație internațională.
 - Cazuri. Discuții.
- **Persoanele vulnerabile și non-discriminarea în practica medicală.**
 - Îngrijirea medicală în cazul prizonierilor, minorilor, varstnicilor, persoanelor cu deficiențe, persoane lipsite de autonomie, femeii gravide, subiecților umani în cercetarea științifică.
 - Cazuri. Discuții
- **Elemente definitorii de drept medical.**
 - Izvoarele dreptului medical.
 - Asistență medicală, profesiunea medicală, datoria de îngrijire.
 - Contractul de asistență medicală.
 - Consimțământul informat și secretul profesional în practica medicală.
 - Cazuri. Discuții
- **Raportul juridic de drept medical.**
 - Elementele raportului juridic de drept medical.
 - Statutul juridic al corpului uman.
 - Asistență medicală curativă vs. profilactică.
 - Cazuri cu implicații juridice în practica medicală.

B. Baremul lucrărilor practice

1. Studiu pe dosar în cazul vătămării corporale Manopere: 2 cazuri
2. Studiu pe dosar în cazul de omor: Manopere: 2 cazuri
3. Studiu pe dosar în cazul leziunii cauzatoare de moarte: Manopere: 2 cazuri
4. Studiu pe dosar în cazul infracțiunilor din domeniul vieții sexuale

Manopere: 2 cazuri

7.4.2. STAGIUL DE Responsabilitate medicala si raspundere a medicului 2 saptamani

A. Tematica lecțiilor conferință

- 1) Rationamentul medical si decizia medicala profesionala: rationamentul analogic bazat pe cazuistica, rationamentul bazat pe tratamentul de proba farmacologic sau fiziopatologic, rationamentul bazat pe dovezi medicale. Mecanismele deciziei profesionale medicale.
- 2) Riscurile in practica medicala: riscuri cu privire la diagnostic si tratament ce privesc indicatia de tratament, riscurile cu privire la justificarea actului medical, riscurile cu privire la oportunitatea actului medical, riscurile cu privire la controlul actului medical si consecintelor lui, criteriile de apreciere corecta a riscului, managementul riscurilor
- 3) Eroarea si greseala: eroarea de fapt si eroarea de norma. Alea terapeutica.
- 4) Tipuri de raspundere: raspunderea profesionala, raspunderea legala a medicului: raspunderea disciplinara, civila, penala, administrativa
- 5) Raspunderea civila: de drept comun (delictuala si contractuala, contractul de asistenta medicala, elementele probatorii ale raspunderii civile), malpraxis (definire, standardul de ingrijire, evaluarea prejudiciului)
- 6) Raspunderea penala: latura subiectiva si obiectiva a infractiunii, intentia si culpa, formele si continutul culpei, elementele probatorii ale raspunderii penale, cause exoneratoare de raspundere
- 7) Intocmirea corecta a documentatiei medicale

B. Baremul lucrărilor practice

- 1) Studiu de caz pe documente medicale si medico-legale în cazul infracțiunilor din domeniul culpei medicale
Manopere: 2 cazuri
- 2) Studiu de caz pe documente medicale si medico-legale în cazuri penale
Manopere: 2 cazuri
- 3) Studiu de caz pe documente medicale si medico-legale în cazuri civile
Manopere: 2 cazuri

7.4.3. STAGIUL DE LEGISLATIE SI PROCEDURI MEDICO-LEGALE 2 saptamani

A. Tematica lecțiilor conferință

1) Aspecte legislative specifice domeniului de activitate medico-legal:

- a. ORDONANTA nr. 1 (republicata) privind organizarea activitatii si functionarea institutiilor de medicina legala (PDF)
- b. HOTARAREA nr. 774 din 2000 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozitiilor Ordonantei Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activitatii si functionarea institutiilor de medicina legala (PDF)

- c. ORDONANTA nr. 57 din 2001 pentru modificarea si completarea Ordonantei Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activitatii si functionarea institutiilor de medicina legala (PDF)
- d. LEGE nr 271 din 2004 privind aprobarea Ordonantei Guvernului nr. 57/2001 pentru modificarea si completarea Ordonantei Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activitatii si functionarea institutiilor de medicina legala (PDF)
- e. HOTARAREA nr 1204 din 2002 privind modificarea si completarea Hotararii Guvernului nr. 774/2000 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a dispozitiilor Ordonantei Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activitatii si functionarea institutiilor de medicina legala (PDF)
- f. ORDIN nr. 1134 din 25/05/2000 - pentru aprobarea Normelor procedurale privind efectuarea expertizelor, a constatarilor si a altor lucrari medico-legale
- g. ORDIN nr. 1976 din 07/11/2003 - stabilirea unor masuri privind efectuarea cu celeritate a expertizei pentru stabilirea discernamantului minorului intre 14 si 16 ani care a savarsit o fapta prevazuta de legea penala
- h. ORDIN nr. 938 din 07/09/2005 - aprobarea criteriilor de atestare a calitatii de expert medico-legal si stabilirea conditiilor de suspendare sau de retragere a calitatii de expert medico-legal
- i. ORDIN ADMINISTRATIE PUBLICA nr 1512 din 2013 pentru aprobarea Normelor metodologice privind recoltarea, depozitarea si transportul probelor biologice in vederea probatiunii judiciare prin stabilirea alcoolemiei sau a prezentei in organism a substantelor sau produselor stupefiante ori a medicamentelor cu efecte similare acestora in cazul persoanelor implicate in evenimente sau imprejurari in legatura cu traficul rutier (PDF)
- j. NORMELE METODOLOGICE privind participarea expertului parte in cadrul lucrarilor medico-legale (PDF) (aprobat de Consiliul Superior de Medicina legala)
- k. ORDIN nr. 1163 din 28/05/2007 privind infiintarea, componenta si atributiile Comisiei comune a Ministerului Justitiei si a Ministerului Sanatatii Publice de analiza a deceselor persoanelor private de libertate, survenite in sistemul penitenciar (PDF)
- l. HOTARAREA nr. 1609 privind aprobarea tarifului pentru efectuarea expertizelor, a constatarilor si a altor lucrari medico-legale" (Modificat de art.V pct.1 din HG 425/2014) (PDF)
- m. ORDIN ADMINISTRATIE PUBLICA nr. 246 din 2003 privind aprobarea tarifelor pentru efectuarea expertizelor, a constatarilor si a altor lucrari medico-legale (PDF)
- n. ORDIN ADMINISTRATIE PUBLICA nr. 1143 din 2003 pentru modificarea si completarea anexei la Ordinul ministrului sanatatii si familiei nr. 246/2003 privind aprobarea tarifelor pentru efectuarea expertizelor, a constatarilor si a altor lucrari medico-legale (PDF)
- o. LEGEA nr. 104 din 2003 (Republicata) privind manipularea cadavrelor umane si prelevarea organelor si tesuturilor de la cadavre in vederea transplantului (PDF)
- p. ORDIN nr. 154 din 26.02.2003 aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii 296/2002 privind acordarea asistentei medicale in Romania cetatenilor straini
- q. Decizie nr. 248 din 01.07.2004 protectia demnitatii umane si a dreptului la propria imagine

2) Aspecte legislative specifice functionarii Colegiului medicilor din Romania

3) Aspecte legislative specifice domeniului sanitar: legea 95/2006 cu modificari

4) Aspecte legislative specifice drepturilor pacientului (legea drepturilor pacientului)

5) Proceduri medico-legale: pe persoana in viata si pe persoana decedata

B. Baremul lucrărilor practice

- 1) Studiu de caz pe documente medicale si medico-legale
Manopere: 6 cazuri

7.4.4. STAGIUL privind calitatea expertala a medicului legist: expertul medico-legal si etica profesionala 2 sapt

A. Tematica lecțiilor conferință

- 1) notiunea de expertiza
- 2) calitatea expertului
- 3) competenta si profesionalism
- 4) expertul medico-legal (oficial si privat)
- 5) formarea expertului medico-legal: calitatea expertala a lucrarilor medico-legale (valoarea probatorie a documentelor medico-legale, opiniile expertale ale medicilor specialisti)
- 6) notiuni de legislatie privind expertul oficial si recomandat in medicina legala
- 7) notiuni de etica profesionala: deontologia, normarea etica si profesionala a medicului legist ca medic
- 8) Codul deontologic al Colegiului medicilor din Romania
- 9) Codul etic si deontologic a medicului legist

B. Baremul lucrărilor practice

- 1) Studiu de caz pe documente medicale si medico-legale
Manopere: 10 cazuri

8. BIOETICA

8.1. DEFINIȚIE

Etica medicală cercetează etica relației medic-pacient, valorile morale profesionale în practica medicală.

Bioetica este un demers multidisciplinar (etic, filozofic, medical, biologic, științific, psihologic, social, cultural, religios, ecologic, economic, etc.) prin care se creează o abordare menită să **compatibilizeze valorile umaniste, morale, ale omului și societății cu dezvoltarea științei**, punând în acord **actiunile omului (faptele lui) cu valorile sale morale**. Efortul care a construit bioetica se axează pe constatarea că nu tot ceea ce este tehnic posibil este în același timp și moral.

Bioetica in sens larg (gr. Bios = viața, ethos = comportament) este un câmp de studiu științific sistematic, pluralistic și interdisciplinar care abordează teoretic și practic problemele morale generate de medicina și științele vieții în raport cu omul și relațiile omului cu biosfera.

Bioetica in sens restrans este un câmp de studiu științific sistematic, interdisciplinar care abordează teoretic și practic **problemele morale generate de medicina**.

Bioetica medicală (etica biomedicală) ca aplicație a bioeticii, în sens și mai restrans abordează teoretic și practic problemele etice generate de **tehnologiile medicale moderne și mijloacele moderne de investigație și tratament**.

Bioetica este o disciplină medicală de sine stătătoare începând cu decada anilor 1970.

8.2 DURATA: 2 săptăm.

8.3 STRUCTURA STAGIILOR

8.3.1 Stagiul de bioetică: 2 săptăm.

8.4 CONȚINUTUL STAGIULUI

9.4.1 Tematica lecțiilor conferință

- 1) Ce este etica medicală, bioetica: teorii și principii în etica medicală
- 2) Drepturile pacientului, responsabilitatea actului medical: aspecte normative și legislative aplicate actului medical
- 3) Relația medic-pacient
- 4) Consimțământul informat
- 5) Confidențialitatea actului medical și a datelor medicale
- 6) Responsabilitatea socială și alocarea de resurse
- 7) Etica cercetării pe subiecți umani
- 8) Aspecte particulare specialității rezidenților (bioetica începutului vieții, bioetica sfârșitului vieții, aspecte etice ale medicinei de laborator și imagistice, transplantul de țesuturi și organe, genetica și genomica, etc.)

9.4.2 Tematica seminariilor

- 1) Ilustrarea prin cazuri particulare a teoriilor și principiilor în bioetică
- 2) Valori morale profesionale în etica profesională medicală: etica normativă: codurile de etică; aspecte legale care reglementează drepturile pacientului
- 3) Ilustrarea valorilor etice ale relației medic-pacient. Rolul comunicării în relația medic-pacient. Încrederea, loialitatea, exercitiul datoriei, diligența. Paternalism și autonomie. A trata și a nu trata.
- 4) Valoarea și limitele consimțământului informat în practica medicală curentă.
- 5) Valoarea și limitele confidențialității în practica medicală curentă. Dubla loialitate.
- 6) Accesul la îngrijirile de sănătate- discuție pe cazuri

- 7) Discutarea problemelor etice în cercetarea pe subiecți umani prin prisma unor cazuri concrete. Rolul comitetelor de etică din spitale
- 8) Discutarea problemelor etice la începutul vieții pe baza unor cazuri concrete. Discutarea problemelor etice la finalul vieții pe baza unor cazuri concrete. Discutarea problemelor etice în transplantul de țesuturi și organe pe baza unor cazuri concrete. Discutarea problemelor etice în genetică și genomică pe baza unor cazuri concrete. Cazuri

Baremul lucrărilor practice

1. Studii de caz cu implicații bioetice Manopera: 10 cazuri

9. EXPERTIZA CAPACITATII DE MUNCA

1 LUNA

9.1 DEFINIȚIE

Expertiza medicală a capacității de muncă este o specialitate medicală care evaluează prin metode și tehnici specifice, capacitatea de muncă a persoanelor cu diferite tulburări morfologice și funcționale în vederea prestațiilor de asigurări sociale (medicina de asigurări sociale)

9.2.DURATA – 1 luna

9.3.STRUCTURA STAGIILOR

1. Expertiza medicală a capacității de muncă- 2 sapt
2. Recuperare a capacității de muncă - 2 sapt

9.4. STRUCTURA STAGIULUI DE EXPERTIZA MEDICALA A CAPACITATII DE MUNCA

- Boală, accident,infirmitate, deficiență , handicap , invaliditate
- Elemente de stabilire și formulare a diagnosticului funcțional, a incapacității adaptative și de evaluare a capacități de muncă în bolile și sechelele invalidante
- Expertiza medicală a capacității de muncă în afecțiunile aparatului locomotor
- Expertiza medicală a capacității de muncă în afecțiunile ORL
- Expertiza medicală a capacității de muncă a deficiențelor vizuali
- Expertiza medicală a capacității de muncă a deficiențelor neuropsihici

Barem de activitati practice

- Examinarea bolnavilor internați în INEMRCM
- Interpretare rezultatelor explorărilor cu caracter specific pentru cazurile examinate

9.5. STRUCTURA STAGIULUI DE RECUPERARE A CAPACITATII DE MUNCA

- Recuperarea capacității de muncă (concepția recuperării,organizarea activității de recuperare,tipuri de acțiuni recuperatorii)
- Mijloace și tehnici de recuperare.
- Prognosticul de recuperareabilitate – criterii medico-socio-profesionale . Posibilități de cuantificare

Barem de activitati practice

- Examinarea bolnavilor internati in INEMRCM
- Orientarea, reorientarea profesională a unui caz dat
- Aprecierea gradului de recuperareabilitate al unui caz concret (studiu de caz).
- Întocmirea unui program individual de recuperare

**10. PSIHIATRIE, PSIHOPATOLOGIE MEDICO-LEGALĂ ȘI
ELEMENTE DE CRIMINOLOGIE
3 LUNI**

Cursuri predare conform programei analitice

10.1.DEFINIȚIE

Psihopatologia medico-legală și elementele de criminologie întregesc o mare parte din activitatea expertală medico-legală constituind o adevărată supraspecialitate medico-legală. De multe ori particularitatea cazurilor și implicațiile juridice implică individualizări ce necesită cunoștințe postuniversitare de psihiatrie. Stagiul este absolut necesar pentru o mai bună înțelegere și documentare a cazurilor ce apar frecvent în practica medico-legală.

10.2. DURATA: 3 luni

10.3. STRUCTURA STAGIILOR

10.4 Stagiul de psihiatrie, psihopatologie medico-legală și elemente de criminologie: 3 luni

10.5. CONȚINUTUL STAGIULUI

10.5.1 Tematica lecțiilor conferință (80 ore)

1. Obiectul psihiatriei medico-legale, cadrul juridic și organizatoric și relațiile cu diferitele ramuri ale dreptului, cu criminologia și socio-psihiatria
2. Expertiza medico-legală psihiatrică-domeniu al asistentei medico-social-juridice și al cercetării interdisciplinare
3. Fundamentarea teoretică a obiectivelor generale ale expertizei cu implicații medico-legale **din** domeniul psihopatologiei. Desfășurarea.
4. Criteriologia interpretării cauzale a conceptului de responsabilitate. Capacitatea psihică
5. Personalitatea - funcție de sinteză a psihismului și concept definitoriu în criteriologia medico-legală a patologiei psihice marginale
6. Discernământul și conștiința. Relațiile cu tipurile de personalitate, cu capacitatea psihică și responsabilitatea - iresponsabilitatea
7. Minoritatea. Comportamentul deviant și delincvența minorilor. Regimul juridic și problemele expertizei. Măsuri de siguranță și speciale de ordin coercitiv - educativ și medico-pedagogice.
8. Implicațiile medico-legale psihiatrice ale etilismului acut. Beția patologică. Regimul juridic al lecției.
9. Obligarea la tratamentul medical și măsurile de siguranță. Interdicția.
10. Criteriologia interpretării cauzale a conceptului de responsabilitate. Exprimarea legăturilor (raporturilor) cauzale în expertiza medico-legală psihiatrică.
11. Agresivitate-agresiune-violență-periculozitatea socială a bolnavului psihic. Victimologia.
12. Evoluția conceptului clinic de psihopatie și implicațiile în practica medico-legală psihiatrică.
13. Valoarea și limitele examenului psihologic în expertiza medico-legală psihiatrică.
14. Tulburările de dezvoltare a personalității cu substrat organic obiectivabil (dezvoltări lezionate, stări psihopatoide de regresivitate)
15. Implicațiile medico-legale neuropsihiatrice ale traumatismelor cranio-cerebrale. Epilepsia.
16. Valoarea și limitele investigațiilor paraclinice în expertiza psihiatrică.
17. Psihoze endogene și psihogenii cu implicații medico-legale. Psihoza de detenție.
18. Ancheta socială în cadrul expertizei medico legale psihiatrice.

19. Tulburări psihice ale vârstei a treia, implicații medico-legale.
20. Simularea în expertiza medicinei-legale psihiatrice.
21. Probleme de sexologie cu implicații medico-legale psihiatrice .
22. Semiologia psihiatrică

10.5.2 Baremul lucrărilor practice

1. Metodologia examinării dosarului cauzei și selectarea datelor antercedente (medicale, sociale, școlare, profesionale, penale etc.) și de anchetă.

Manopere: 10 cazuri

2. Metodologia investigării clinice.

Manopere: 20 cazuri

3. Raportul de expertiză medico-legală psihiatrică-părți componente metodologia redactării.

Manopere: 10 cazuri

9. Investigările paraclinice și de specialitate-indicații.

Manopere: 10 cazuri

10. Teste psihologice uzuale -indicații.

Manopere: 10 cazuri

11. Ancheta socială .

Manopere: 5 cazuri

12. Coroborarea rezultatelor investigărilor complementare.

Manopere: 10 cazuri

13. Metodologia redactării concluziilor.

Manopere: 20 cazuri

9 Analiza de acte (rapoarte) și avizări medico-legale

Manopere: 10 cazuri

11.MEDICINA LEGALA CLINICA: PROPEDEUTICA

2 luni

Cursuri predare conform programei analitice

11.1 DEFINIȚIE

Medicina legală clinică reprezintă știința medico-legală care analizează și obiectivează la persoana în viață leziunile traumatiche, consecințelor și implicațiile juridice pe termen scurt sau lung, prezentând în sensul celor exprimate o opinie cu caracter experta! științifică, obiectivă, imparțială și reproductibilă.

Expertiza medico-legală la persoana în viață se efectuează în toate cauzele juridice cu implicații medicale precum și în toate cazurile medicale cu implicații juridice.

11.2 DURATA: 2 luni

11.3 STRUCTURA STAGIILOR

11.3.1 Stagiul de Medicină legală clinică Propedeutică și semiologia medico-legală a examinării pe persoană: 2 luni

11.4 CONȚINUTUL STAGIULUI DE MEDICINĂ LEGALA CLINICĂ PROPEDEUTICĂ ȘI SEMIOLOGIA MEDICO-LEGALĂ A EXAMINĂRII PE PERSOANĂ

11.4.1 Tematica lecțiilor conferință (100 ore)

1. NOȚIUNI GENERALE

Definiție, domenii de activitate, prezentarea principalelor tipuri de expertize medico-legale. Actele medico-legale (aspecte generale).. Aspecte procedurale în raport cu legislația în vigoare

Organizarea rețelei de medicină legală.

Medicina legală și medicul de familie

2. ACTELE MEDICO-LEGALE

- Examinările medico-legale la solicitarea părții interesate (certificatul medico-legal, CML)
- Examinările medico-legale dispuse de instanțele de judecată sau de organele de urmărire penală (raportul de constatare/expertiză).
- Alte examinări

3. EXAMINAREA MEDICO-LEGALĂ GENITALĂ PE PERSOANA ÎN VIAȚĂ

- Viol
- Abuzul sexual al minorului
- Minorul supus violențelor fizice: "sindromul copilului bătut (agresat)".

11.4.2 Baremul lucrărilor practice

1 .Constatarea leziunilor traumatiche la persoane în viață:

Manopere: 50 cazuri

3.Examen clinic medico-legală

Manopere: 50 cazuri

3.Documentarea medico-legală a cazului și urmărirea lut sub raportul finalizării în termen,

obiectivarea leziunilor traumatiche

Manopere: 50 cazuri

4.Formularea concluziilor intr-o examinare medico-legală pe persoana în viață

Manopere: 50 cazuri

12. MEDICINĂ LEGALĂ CLINICĂ: EVALUAREA VĂTĂMĂRII CORPORALE

Cursuri predare conform programei analitice

12.1 DEFINIȚIE

Medicina legală clinică reprezintă știința medico-legală care analizează și obiectivează la persoana în viață leziunile traumatiche, consecințelor și implicațiile juridice pe termen scurt sau lung, prezentând în sensul celor exprimate o opinie cu caracter expert! științifică, obiectivă, imparțială și reproductibilă.

Expertiza medico-legală la persoana în viață se efectuează în toate cauzele juridice cu implicații medicale precum și în toate cazurile medicale cu implicații juridice.

12.2. DURATA: 1 2 luni

12.3. CONȚINUTUL STAGIULUI DE MEDICINĂ LEGALĂ CLINICĂ CU EVALUAREA GRAVITĂȚII LEZIUNILOR TRAUMATICE ÎN CONFORMITATE CU PREVEDERILE CODULUI PENAL

12.3.1 Tematica lecțiilor conferință (100 ore)

- Constatarea medico-legală a vătămării corporale. Evaluarea medico-legală a vătămării corporale în conformitate cu Art. 193, 194, 196 Avizele Comisiei de avizare și control precum și ale Comisiei superioare medico-legale
- Motive de contestare a actelor medico-legale. Căi procedurale de atac.
- Instituția expertului medico-legal (oficial și parte)
» Evaluarea corectă a numărului de zile de îngrijire medicală. Supra și sub evaluarea numărului de zile de îngrijire medicală: cauze, metodologie.

11.3.2 Baremul lucrărilor practice

1. Constatarea leziunilor traumatiche la persoane în viață:

Manopere: 50 cazuri

3. Examen clinic medico-legal

Manopere: 50 cazuri

3. Documentarea medico-legală a cazului și urmărirea lui sub raportul finalizării în termen,
obiectivarea leziunilor traumatiche

Manopere: 50 cazuri

4. Formularea concluziilor într-o examinare medico-legală pe persoana în viață

Manopere: 50 cazuri

5. Participare în comisii (Comisia de avizare și control precum și ale Comisiei superioare medico-legale)

Manopere: 50 cazuri

FIȘĂ POST REZIDENTI- SPECIALITATEA MEDICINĂ LEGALĂ

I. ANUL 1 DE REZIDENTIAT

- a. Asista la examinari medico-legale la solicitarea persoanelor fizice, conform graficului de consultatii si contribuie la intocmirea certificatelor medico-legale, conform normelor metodologice, sub supravegherea coordonatorului de rezidentiat sau a responsabilului de formare profesionala
- b. Deprinde abilități de comunicare cu persoana care solicită o expertiză medico-legală
- c. Asistă la constatari medico-legale completand formularul de examinare clinica in cazul recoltarii de probe biologice in vederea determinarii alcoolemiei si prezentei de substante psihoactive, la solicitarea persoanelor sau a organelor de drept, conform metodologiei in vigoare, sub supravegherea coordonatorului de rezidentiat sau a responsabilului de formare profesionala
- d. Asista si contribuie la intocmirea expertizele medico-legale pe baza de acte, solicitate de organele de urmarire penala si instantele de judecata, care sunt repartizate responsabilului de formare
- e. Asista la examinarile medico-legale, autopsii medico-legale, expertizele medico-legale si noile expertize medico-legale care sunt repartizate responsabilului de formare si contribuie la intocmirea rapoartelor de constatare medico-legala, rapoartelor de expertiza medico-legala si rapoartelor de noua expertiza medico-legala
- f. Efectuează gărzi conform planificării stabilite de coordonatorul de rezidențiat si îndrumătorul de stagiu
- g. Se deplaseaza la fata locului la solicitarea organelor de urmarire si cercetare penala cu efectuarea de activitati de cercetare in teren la fata locului sub supravegherea medicului responsabil de formare
- h. Îndeplineste sarcinile de serviciu specifice care ii sunt trasate de către coordonatorul de rezidentiat si de îndrumătorul de stagiu
- i. Participa la toate activitățile educationale organizate pentru formarea rezidentilor (cursuri, conferinte, prezentari de cazuri, workshopuri, congrese, simpozioane, etc)
- j. Actualizeaza permanent cunostintele privind efectuarea expertizelor medico-legale pe cadavru si pe persoana, cu formarea deprinderilor privind tehnici comune si speciale de efectuare a autopsiei,
- k. Învată conținutul teoretic al programei de pregătire aferentă modulelor in care este repartizat.
- l. Respecta programul de lucru zilnic si utilizeaza integral timpul de lucru pentru indeplinirea atributiilor de serviciu.

II. ANUL 2 DE REZIDENTIAT

- a. Asista la examinari medico-legale la solicitarea persoanelor fizice, conform graficului de consultatii si contribuie la intocmirea certificatelor medico-legale, conform normelor metodologice, sub supravegherea coordonatorului de rezidentiat sau a responsabilului de formare profesionala
- b. Asista la constatari medico-legale completand formularul de examinare clinica in cazul recoltarii de probe biologice in vederea determinarii alcoolemiei si prezentei de substante psihoactive, la solicitarea persoanelor sau a organelor de drept, conform metodologiei in vigoare, sub supravegherea coordonatorului de rezidentiat sau a responsabilului de formare profesionala
- c. Asista la constatările si expertizele medico-legale pe baza de acte, solicitate de organele de urmarire penala si instantele de judecata, care sunt repartizate responsabilului de formare si contribuie la intocmirea rapoartelor de constatare medico-legala si rapoartelor de expertiza medico-legala
- d. Asista la examinarile medico-legale, autopsii medico-legale, exhumari, expertizele medico-legale si noile expertize medico-legale care sunt repartizate responsabilului de formare si contribuie la intocmirea rapoartelor de constatare medico-legala, rapoartelor de expertiza medico-legala si rapoartelor de noua expertiza medico-legala
- e. Efectuează gărzi conform planificării stabilite de coordonatorul de rezidențiat si indrumătorul de stagi
- f. Se deplaseaza la fata locului la solicitarea organelor de urmarire si cercetare penala cu efectuarea de activitati de cercetare in teren la fata locului sub supravegherea medicului responsabil de formare
- g. Îndeplineste sarcinile de serviciu specifice care ii sunt trasate de către coordonatorul de rezidentiat si de indrumătorul de stagi
- h. Asista la prelucrarea probelor biologice in laboratoarele in care isi desfasoara stagiile si contribuie la redactarea buletinelor de analiza.
- i. Participa la toate activitățile educationale organizate pentru formarea rezidentilor (cursuri, conferinte, prezentari de cazuri, workshopuri, congrese, simpozioane, etc)
- j. Actualizeaza permanent cunostintele privind efectuarea expertizelor medico-legale pe cadavru si pe persoana, cu formarea deprinderilor privind tehnici comune si speciale de efectuare a autopsiei,
- k. Învată conținutul teoretic al programei de pregătire aferentă modulelor in care este repartizat.
- l. Respecta programul de lucru zilnic si utilizeaza integral timpul de lucru pentru indeplinirea atributiilor de serviciu.
- m. Se conformeaza prevederilor privind pastrarea secretului de serviciu
- n. Nu intreprinde nici un fel de actiuni in nume propriu, care implica institutia unde lucreaza, fara aducerea la cunostinta conducerii institutiei sau a medicului legist sef
- o. Respectă regulile de protecția muncii și de PSI;
- p. Respectă și aplică prevederile sistemului de management al calității adoptat;
- q. Respectă prevederile Regulamentului de Organizare si Functionare si ale Regulamentului Intern;

- r. Respectă secretul profesional și se îngrijește de păstrarea documentelor cu care intră în contact;

III. ANUL 3 DE REZIDENTIAT

- a. Asista la examinari medico-legale la solicitarea persoanelor fizice, conform graficului de consultatii si contribuie la intocmirea certificatelor medico-legale, conform normelor metodologice, sub supravegherea coordonatorului de rezidentiat sau a responsabilului de formare profesionala
- b. Asistă la constatarile medico-legale completand formularul de examinare clinica in cazul recoltarii de probe biologice in vederea determinarii alcoolemiei si prezentei de substante psihoactive, la solicitarea persoanelor sau a organelor de drept, conform metodologiei in vigoare, sub supravegherea coordonatorului de rezidentiat sau a responsabilului de formare profesionala
- c. Asista la constatarile si expertizele medico-legale pe baza de acte, solicitate de organele de urmarire penala si instantele de judecata, care sunt repartizate responsabilului de formare si contribuie la intocmirea rapoartelor de constatare medico-legala si rapoartelor de expertiza medico-legala
- d. Asista la examinarile medico-legale, autopsii medico-legale, exhumari, expertizele medico-legale si noile expertize medico-legale care sunt repartizate responsabilului de formare si contribuie la intocmirea rapoartelor de constatare medico-legala, rapoartelor de expertiza medico-legala si rapoartelor de noua expertiza medico-legala
- e. Executa tehnic autopsii medico-legale si manopere de ingrijiri acordate persoanei decedate, sub supravegherea responsabilului de formare (conform curriculei de pregatire aferenta anului de rezidentiat)
- f. Solicita prelevarea de probe biologice in vederea efectuării examenelor complementare de laborator si upravegheaza in mod direct momentul recoltarii probelor biologice de catre autopsier si etichetarea acestora.
- g. Asista in comisiile de avizare si control a actelor medicale, comisiile de expertiza medico-legala superioara, comisiile de amanarea-intreruperea executarii pedepselor privative de libertate
- h. Asista la examinarile medico-legale psihiatrice si contribuie la intocmirea rapoartelor de expertiza medico-legala psihiatrica, sub supravegherea coordonatorului de stagiu si a responsabilului de formare profesionala
- i. Efectuează gărzi conform planificării stabilite de coordonatorul de rezidențiat si îndrumătorul de stagiu
- j. Se deplaseaza la fata locului la solicitarea organelor de urmarire si cercetare penala cu efectuarea de activitati de cercetare in teren la fata locului sub supravegherea medicului responsabil de formare

- k. Îndeplinește sarcinile de serviciu specifice care îi sunt trasate de către coordonatorul de rezidentiat și de îndrumătorul de stagiu
- l. Asista la prelucrarea probelor biologice în laboratoarele în care își desfășoară stagiile și contribuie la redactarea buletinelor de analiză.
- m. Participă la toate activitățile educationale organizate pentru formarea rezidenților (cursuri, conferințe, prezentări de cazuri, workshopuri, congrese, simpozioane, etc)
- n. Actualizează permanent cunoștințele privind efectuarea expertizelor medico-legale pe cadavru și pe persoană, cu formarea deprinderilor privind tehnici comune și speciale de efectuare a autopsiei,
- o. Învăță conținutul teoretic al programei de pregătire aferentă modulelor în care este repartizat.
- p. Respectă programul de lucru zilnic și utilizează integral timpul de lucru pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu.
- q. Se conformează prevederilor privind pastrarea secretului de serviciu
- r. Nu întreprinde nici un fel de acțiuni în nume propriu, care implică institutia unde lucrează, fără aducerea la cunoștința conducerii institutiei sau a medicului legist șef
- s. Respectă regulile de protecția muncii și de PSI;
- t. Respectă și aplică prevederile sistemului de management al calității adoptat;
- u. Respectă prevederile Regulamentului de Organizare și Funcționare și ale Regulamentului Intern;
- v. Respectă secretul profesional și se îngrijește de păstrarea documentelor cu care intră în contact;

IV. ANUL 4 DE REZIDENTIAT

- a. Asista la examinări medico-legale la solicitarea persoanelor fizice, conform graficului de consultatii și contribuie la întocmirea certificatelor medico-legale, conform normelor metodologice, sub supravegherea coordonatorului de rezidentiat sau a responsabilului de formare profesională
- b. Asistă la constatări medico-legale completând formularul de examinare clinică în cazul recoltării de probe biologice în vederea determinării alcoolemiei și prezentei de substanțe psihoactive, la solicitarea persoanelor sau a organelor de drept, conform metodologiei în vigoare, sub supravegherea coordonatorului de rezidentiat sau a responsabilului de formare profesională
- c. Asista la constatările și expertizele medico-legale pe baza de acte, solicitate de organele de urmărire penală și instanțele de judecată, care sunt repartizate responsabilului de formare și contribuie la întocmirea rapoartelor de constatare medico-legală și rapoartelor de expertiză medico-legală
- d. Asista la examinarile medico-legale, autopsii medico-legale, exhumări, expertizele medico-legale și noile expertize medico-legale care sunt repartizate responsabilului de formare și contribuie la întocmirea rapoartelor de constatare medico-legală, rapoartelor de expertiză medico-legală și rapoartelor de nouă expertiză medico-legală

- e. Executa tehnic autopsii medico-legale si manopere de ingrijiri acordate persoanei decedate, sub supravegherea responsabilului de formare (conform curriculei de pregatire aferenta anului de rezidentiat)
- f. Solicita prelevarea de probe biologice in vederea efectuării examenelor complementare de laborator si supravegheaza in mod direct momentul recoltării probelor biologice de catre autopsier si etichetarea acestora.
- g. Asista in comisiile de avizare si control a actelor medicale, comisiile de expertiza medico-legala superioara, comisiile de amanarea-intreruperea executării pedepselor privative de libertate
- h. Asista la examinarile medico-legale psihiatrice si contribuie la intocmirea rapoartelor de expertiza medico-legala psihiatrica, sub supravegherea coordonatorului de stagiou si a responsabilului de formare profesionala
- i. Efectuează gărzi conform planificării stabilite de coordonatorul de rezidențiat si indrumătorul de stagiou
- j. Se deplaseaza la fata locului la solicitarea organelor de urmarire si cercetare penala cu efectuarea de activitati de cercetare in teren la fata locului sub supravegherea medicului responsabil de formare
- k. Îndeplineste sarcinile de serviciu specifice care ii sunt trasate de către coordonatorul de rezidentiat si de indrumătorul de stagiou
- l. Asista la prelucrarea probelor biologice in laboratoarele in care isi desfasoara stagiile si contribuie la redactarea buletinelor de analiza.
- m. Participa la toate activitățile educationale organizate pentru formarea rezidentilor (cursuri, conferinte, prezentari de cazuri, workshopuri, congrese, simpozioane, etc)
- n. Actualizeaza permanent cunostintele privind efectuarea expertizelor medico-legale pe cadavru si pe persoana, cu formarea deprinderilor privind tehnici comune si speciale de efectuare a autopsiei,
- o. Învată conținutul teoretic al programei de pregătire aferentă modulelor in care este repartizat.
- p. Respecta programul de lucru zilnic si utilizeaza integral timpul de lucru pentru indeplinirea atributiilor de serviciu.
- q. Se conformeaza prevederilor privind pastrarea secretului de serviciu
- r. Nu intreprinde nici un fel de actiuni in nume propriu, care implica institutia unde lucreaza, fara aducerea la cunostinta conducerii institutiei sau a medicului legist sef
- s. Respectă regulile de protecția muncii și de PSI;
- t. Respectă și aplică prevederile sistemului de management al calității adoptat;
- u. Respectă prevederile Regulamentului de Organizare si Functionare si ale Regulamentului Intern;
- v. Respectă secretul profesional și se îngrijește de păstrarea documentelor cu care intră în contact;